Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Բ. ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԽՈՍՔԸ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ-ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑՉԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ԳՈՒՄԱՐՄԱՆ ԱՌԻԹՈՎ

(Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածին, 18 սեպտեմբերի, 2014 թ.)

Սիրելի՛ հոգեւոր Հայրեր,

Սիրեցյա՛լ հավատավոր զավակներ Մեր,

Հոգու բերկրությամբ ողջունում ենք ձեզ ազգիս նվիրական հոգեւոր կենտրոնում՝ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում, որի օրհնաբաշխ հովանու ներքո Աստծո կամոք վերստին համախմբվել ենք Եկեղեցական-ներկայացուցչական ժողովի՝ այս նոր, ընդլայնված կազմով: Ողջունում ենք ներկայությունը Նվիրապետական մեր Աթոռների ներկայացուցիչների՝ Երուսաղեմի Հայոց Պատրիարքության ներկայացուցիչ Գերաշնորհ Տ. Արիս արք. Շիրվանյանին, Կոստանդնուպոլսի Հայոց Պատրիարքությունը ներկայացնող Պատրիարքական ընդհանուր փոխանորդ Գերաշնորհ Տ. Արամ արք. Աթեշյանին:

Մենք մեծապես կարեւորում ենք մեր Եկեղեցու նվիրապետական Աթոռները եւ աշխարհասփյուռ մեր թեմերը ներկայացնող այս ժողովի գործունեությունը, որը պիտի զբաղվի Հայ Եկեղեցու ժողովական կառույցների կանոնադրությունների մշակման, ներեկեղեցական կյանքի կազմակերպման եւ եկեղեցական հոգեխնամ առաքելության լավագույնս արդյունավորման հարցերով: Այս առումով կարեւորում ենք նաեւ նախորդ տարի մեր Եկեղեցու՝ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսության եւ Մեծի Տանն Կիլիկիո Կաթողիկոսության եպիսկոպոսաց աննախադեպ ժողովի գումարումը, որը նույնպես պիտի դառնա պարբերական՝ զորացնելով փիրավանդ մեր առաքելությունը: Արդի ժամանակների նոր պայմանները եւ մարտահրավերները բերում են եկեղեցական ոլորտում առավել կազմակերպված ու հետեւողական գործունեության հրամայականը: Այսօր մեր ժողովրդի հոգեւոր-եկեղեցական կյանքում հառնած խնդիրները կարիք ունեն հրատապ լուծման եւ միասնական առավել քաջեռանդ գործունեության եւ գործակցության:

Սիրելինե՛ր, Եկեղեցու կենսունակության եւ զորության ակունքները բխում են անխորտակ վեմից քրիստոսապատվեր սիրո, որը միմյանց է շաղկապում ու միավորում Եկեղեցու յուրաքանչյուր զավակի, համայնքի յուրաքանչյուր անդամի սիրտը, կյանքն ու գործերը: Այսպես եւ եկեղեցական մեր կառույցների գործունեությունը, ինչպես եւ՝ դժվարություններն ու մարտահրավերները հաղթահարելու ջանքերը շարունակ պիտի իրագործվեն միմյանց հանդեպ սիրո եւ ծառայութ-

յան ոգով, որի վերաբերյալ մեր Տերը հանձնարարեց. «Ձեզնից ով կամենա մեծ լինել, թող լինի ձեր սպասավորը. եւ ձեզնից ով կամենա առաջին լինել, բոլորին ծառա թող լինի. որովհետեւ մարդու Որդին էլ չեկավ ծառայություն ընդունելու, այլ՝ ծառայելու» (Մարկ. Ժ. 43-45): Եղբայրական սիրո եւ միմյանց հանդեպ նախանձախնդրության այս ոգին պիտի դարձնենք ուժն ու լծակը հոգեւոր-եկեղեցական եւ ազգային մեր կյանքի բարեփոխման ու զորացման, որին կոչված է նաեւ այս ժողովը:

Ժողովի գործունեությունն առավել կազմակերպված եւ արդյունավետ իրականացնելու նպատակով օրակարգում ներառված է Եկեղեցական-ներկայացուցչական ժողովի կանոնադրության նախագծի քննարկումը: Ժողովի օրակարգում է շարունակում մնալ նաեւ Թեմական կանոնադրության ուղենշային փաստաթղթի ներդրման գործընթացին վերաբերող հարցը: Գնահատանքով անդրադառնալով այս ուղղությամբ կատարված աշխատանքներին՝ պիտի արձանագրենք, որ տակավին ավարտին չեն հասել թեմական կանոնադրությունների բարեփոխման աշխատանքները՝ համաձայն Թեմական-ներկայացուցչական ժողովի կողմից հաստատված կանոնադրության ուղենիշի: Եկեղեցական կյանքի կանոնակարգման հապաղումները տկարացնում են Եկեղեցու առաքելությունը՝ շարունակելով տեղիք տալ կամայական դրսեւորումների: Վերստին ընդգծենք, որ կանոնադրության ուղենիշը հիմնված է մեր եկեղեցական իրավունքի ու կանոնների վրա եւ երբեք չի սահմանափակում թեմերի իրավասություններն ու լիազորությունները: Նախորդ տարիներին այս առումով հնչել են թյուր մեկնաբանություններ, դրսեւորվել անհարկի կասկածամտություն, որոնք արդյունք են մեր Եկեղեցու կանոնական դրույթներին, ինչպես եւ առաջարկվող ուղենիշի սկզբունքներին անտեղյակության, նաեւ հարմարվողականության հոգեբանության եւ ամրագրված կարծրատիպերի: Մինչ օրս իրականացվել են բացատրական եւ տեղեկատվական ընդգրկուն աշխատանքներ: Ներկայումս այլեւս անհասկանալի եւ անընդունելի է որոշ թեմերում Թեմական կանոնադրության ուղենիշի որդեգրման գործընթացի անավարտ վիճակը: Հարկ է պատշաճ նախանձախնդրություն դրսեւորելով՝ մոտ ժամանակներում ավարտին հասցնել աշխատանքները:

Անհրաժեշտ ուշադրություն պետք է դարձվի նաեւ այն իրողությանը, որ թեմական-համայնքային մեր կյանքը մեծ ազդեցություն է կրում մեր ժողովրդի տեղաշարժերից: Համայնքները համալրվում են նոր անդամներով, սակայն տարիներ շարունակ ընթացող այս փոփոխությունները չեն արտացոլվում թեմական կառույցների գործունեությունից ներս: Առկա է համայնքի անդամների անհամաչափ ներգրավվածություն թեմական գործընթացներում: Հաճախ թեմի տարածքում բնակվող հայորդյաց թվի համեմատ բավական նվազ է հոգեւոր-եկեղեցական կյանքին, միջոցառումներին ու ձեռնարկներին նրանց մասնակցությունը: Այս խնդիրների առջեւ անհրաժեշտ է առավել զորացնել քարոզչությունը, հոգեխնամ առավել ընդգրկուն գործունեություն ծավալել, Եկեղեցու գործուն

անդամների շարքերում ներգրավել թեմի հոգեւոր իրավասության ներքո ապրող եւ դեռեւս եկեղեցական կյանքին միայն մասնակիորեն հաղորդակցվող հայորդյաց: Կարեւորությամբ ցանկանում ենք անդրադառնալ, որ Սփյուռքում շարունակում են մտահոգող մնալ նոր սերնդի ազգային գիտակցության պահպանման, մայրենի լեզվի իմացության ու գործածության, խառն ամուսնությունների մարտահրավերները: Անհրաժեշտ է նոր ծրագրեր իրագործել՝ երիտասարդներին ազգայինի ծիրից ներս պահելու, հոգեւոր եւ ազգային արժեքներով դաստիարակելու եւ կրթելու ուղղությամբ:

Մեր օրերի աշխարհայնացման ընթացքները, բարոյական ընկալումների հաճախակի աղավաղումը, հասարակության կյանքում քրիստոնեության ունեցած կարեւոր դերի գիտակցման նվազումը ավերիչ ներգործություն են ունենում նոր սերնդի աշխարհընկալման ու հավատքի հարցերում: Արդարեւ, յուրաքանչյուր թեմում ունենք եկեղեցասեր երիտասասարդաց կազմակերպություններ, Մայր Աթոռի հովանու ներքո ստեղծվել է բոլոր թեմերից երիտասարդներ ընդգրկող Հայ եկեղեցասեր երիտասարդաց կազմակերպությունը, գործում են կիրակնօրյա դպրոցներ, հայորդյաց տներ: Կատարված աշխատանքներով հանդերձ՝ հարկ է մեծ ջանքեր ներդնել Հայաստանում եւ Սփյուռքում մեր Սուրբ Եկեղեցու առաքելության մեջ երիտասարդներին լայնորեն ներգրավելու, նրանց հոգեւոր-կրոնական գիտելիքները, հավատքն ու նախանձախնդրությունը զորացնելու համար:

Առաջիկա տարի ազգովի նշելու ենք Հայոց Ցեղասպանության 100-րդ տարելիցը: Խնկարկելու ենք մեր նահատակների հիշատակի առջեւ՝ ամրանալով մեր կամքի ու հավատի մեջ՝ արդար ավարտի հասցնելու մեր դատը: Մեծ տարելիցը ջանալու ենք դարձնել ազգային մեր կյանքի զորացման եւ Հայոց Ցեղասպանության համընդհանուր ճանաչման ազդակ ու հանգրվան: Այս առիթով մեր Եկեղեցին պիտի կատարի մեր անմեղ զոհերի սրբադասումը: 2015 թ. Սուրբ Էջմիածնում կատարելու ենք նաեւ սրբազան մյուռոնի օրհնություն՝ ի մխիթարություն մեր ժողովրդի եւ ի զորացում մեր հավատքի ու քրիստոնեական արժեքների, մեր ժողովրդի միասնականության եւ Մայր Աթոռի ու Մայր հայրենիքի շուրջ համախմբման:

Սիրելինե՛ր, քաջ գիտեք, որ մեր Սուրբ Եկեղեցու փրկարար առաքելության անբաժան մասն է հայապահպան եւ հայրենաշեն գործունեությունը, որի իրականացմանը Աստծո օրհնությամբ իրենց նպաստն են բերում աշխարհասփյուռ մեր թեմերի բազում հավատավոր հայորդիներ: Մեր ժողովրդի հոգում անքակտելիորեն կապված են հավատքի եռանդը եւ հայրենիքի սերը, որոնք միշտ արթուն ու վառ պիտի պահպանենք: Անտարակույս է, որ մեր լուսավոր ապագան պիտի կերտենք հայրենի պետականության ամուր հիմքերի վրա: Ազգային պետականությունն է այն բարերար հողը, որի վրա ժողովուրդները բացահայտում եւ դրսեւորում են իրենց հոգեւոր ներուժը, կայանում իրենց ինքնությամբ, կյան-

քի կոչում իրենց իդեալները: Ներկայում մեր հայրենիքը, անկախության երկու տասնամյակների ձեռքբերումներով հանդերձ, կանգնած է նաև տնտեսական, սոցիալական խնդիրների ու դժվարությունների, քաղաքական մարտահրավերների առջև: Վերջին ամիսներին Արցախի եւ Հայաստանի սահմաններում հրադադարի խախտման բազմաթիվ դեպքերը վկայեցին, թե որքան անկայուն է խաղաղությունը: Մեր ժողովրդին հուզում են արցախյան հակամարտության խաղաղ կարգավորման ու Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության միջազգային ճանաչման, Հայաստանի անօրինական շրջափակման վերացման, Հայոց Ցեղասպանության միջազգային ճանաչման ու դատապարտման հիմնախնդիրները, Մերձավոր Արեւելքում, Սիրիայում, Իրաքում եւ Ուկրաինայում հակամարտության մեջ հայտնված մեր համայնքների, հայորդիների խնդիրներն ու դժվարությունները, որոնց մասին մեր Եկեղեցին բարձրաձայնում է միջեկեղեցական ատյաններում, դրանց միջոցով իր ձայնը լսելի դարձնում պետությունների, միջազգային կազմակերպությունների պատասխանատու այրերին, ինչպես եւ մշտահունչ հորդորում ու քաջալերում է համայն հայությանը՝ միասնական ուժերով լուծելու ազգային հիմնախնդիրները: Ներկայացուցչական այս ժողովը կոչված է նաեւ խորհելու եւ քննարկելու Հայրենիքին սատարելու, համազգային կյանքում առկա խնդիրները լուծելու վերաբերյալ այն ծրագրերն ու առաջարկները, որոնք կարող ենք իրականացնել մեր Սուրբ Եկեղեցու եւ եկեղեցական կառույցների միջոցով:

Հավատում ենք, որ Եկեղեցական-ներկայացուցչական ժողովի գործունեությունը նպաստելու է մեր Սուրբ Եկեղեցու առաքելության արգասավորմանը: Մեր ժողովրդին հուզող հարցերին հրատապ անդրադառնալով, առաջարկներ ու ծրագրեր ներկայացնելով եւ համապատասխան որոշումներ կայացնելով՝ ժողովը աջակցելու է միասնական առաքելությամբ նոր ձեռքբերումների արձանագրմանը ազգային-եկեղեցական մեր կյանքում:

Աղոթում ենք ի խորոց սրտի, որ Սուրբ Հոգու առաջնորդությամբ բազմարդյուն լինի ընթացքը այս ժողովի, եւ Բարձրյալն Աստծո զորակցությունն ու աջակցությունը ուղեկից լինեն մեզ հավատավոր մեր ժողովրդին սպասավորության ճանապարհին: Հայցում ենք, որ Ամենակալ Տերը խաղաղություն ու առաջընթաց շնորհի համայն հայությանը եւ մեր Մայր Հայրենիքին եւ Իր ամենախնամ Սուրբ Աջով միշտ անսասան ու պայծառ պահի Առաքելական մեր Սուրբ Եկեղեցին:

Շնորհք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի եղիցի ընդ ձեզ եւ ընդ ամենեսեան. ամէն: